

Sammanlutningen av danska små öar, SaDS

Skärgårdarnas Riksförbund, SRF, har systerorganisationer i flera länder i Europa. Den danska organisationen har i flera sammanhang varit en förebild. Den har funnits sen 1974 och till detta nummer av vår tidning har organisationens verksamhetsledare Claus Jensen berättat om den danska sammanslutningen för de små öarna. Vi får även höra vad den nya ordföranden Dorthe Winther har för tankar om det arbete som nu är aktuellt för SaDS.

Bakgrund och uppbyggnad

Sammanlutningen av danska små öar, SaDS, är en paraplyorganisation för föreningar på 27 små öar. För att bli medlem i sammanslutningen fick ön inte vara en egen kommun, inte ha fast broförbindelse och invånarantalet skulle vara mellan 20 och 1200.

På varje ö väljs en ö-representant, som representerar medlemsön vid de två årliga mötena. Varje ö har en röst

oavsett storlek på ön. Ordförande och vice ordförande väljs på årsstämman. De övriga sex ledamöterna i styrelsen roterar mellan medlemsöarna, och sitter tre år i taget. Styrelsen sammanträder 5-6 gånger per år.

Förutom de två stora mötena arrangerar SaDS även mindre seminarier för till exempel öarnas lärare, turistföretagare eller handlare.

Sekretariat på ön Strynø

SaDS har ett sekretariat med en heltidsanställd verksamhetsledare och en deltidsanställd sekreterare. Sekretariatet är beläget på den sydfynska ön, Strynø. Verksamheten finansieras huvudsakligen av ett statligt bidrag på 1,1 miljoner DKK. Medlemsavgifterna från föreningarna ger ca 110 000 DKK per år.

SaDS har poster i flera statliga kommittéer och är remissinstans i skärgårdsfrågor och sammanträder två gånger om året med Folketingets

särskilda ö-kommitté, där alla partier finns representerade. Man tar också med politikerna på en årlig ö-tur.

SaDS ger ut tidningen Ö-posten som alla invånare på småöarna får sex gånger per år. Även ö-intresserade som tecknat ett stödande medlemskap får tidningen. Dessutom skickas 8-10 digitala nyhetsbrev om året till 300-400 öbor och samarbetspartners.

SaDS är medlem och en av grundarna av European Small Islands Federation (ESIN).

Eget Leaderområde

De danska småöarna har ett eget Leaderområde med en aktionsgrupp, som prioriterar finansiering för projekt för landsbygdens utveckling på öarna. Gruppen kan även starta egna projekt. För närvarande har man ett transnationellt projekt för förnybar energi med den irländska ö-Leadergruppen.

De 27 öarna i SaDS och antal bofasta

Agersø 207, Anholt 171, Askø (og Lilleø) 48, Avernakø 110, Barsø 22, Birkholm 10, Bjørnø 37, Baagø 35, Drejø 66, Egholm 54, Endelave 187, Fejø 549, Femø 146, Fur 856, Hjamø 98, Hjortø 8, Lyø 106, Mandø 46, Nekselø 20, Omø 171, Orø 881, Sejerø 370, Skarø 35, Strynø 215, Tunø 118, Venø 197, Aarø 164

Ny ordförande

Dorthe Winther från Omø blev ny ordförande i år. Vid sin sida har hon vice ordförande Eva Terkelsen från Bjørnø. Här svarar ordförande Dorthe på några frågor om hur man ser på öarnas framtid och vilka områden som prioriteras i arbetet framöver.

Vilka frågor jobbar ni med?

Vårt övergripande mål är att bevara och utveckla de året-runt-bebodda ö-samhällena. Det innebär att vi jobbar med många frågor. Det kan gälla färjor, skolor, matbutiker, företagande, bredband, turism, bostäder, natur, kultur, hälsa och äldreomsorg. Dessutom har föreningen till uppgift att följa all politik som rör de danska öarna, både nationellt och på EU-nivå och att lobba för att förbättra öbornas villkor. En annan viktig del av föreningens arbete är att öborna ska kunna träffas, utbyta erfarenheter och inspirera varandra - genom kurs-er, projekt och liknande.

Hur ser framtiden ut?

De danska småöarnas fortlevnad har dömts ut flera gånger, men öarna finns fortfarande kvar och befolkningen försvinner inte bara så där utan vidare. Men visst minskar antalet öbor på vissa håll medan andra öar har

På Kastrup tar Dorthe emot öbor från olika länder på väg till årets ESIN-möte som den danska organisationen är värd för. Här är det Eelin Hoffström från Finland som har bittat Dorthe.

lyckats hålla invånarantalet på ungefär samma nivå. Vi tror att öarna har en framtid. Ett ö-liv har många värden, och det finns stora möjligheter att påverka livet på öarna - socialt, politiskt och kulturellt. Öarna har ett rikt föreningsliv med god sammanhållning mellan generationer och social status. Här finns natur,

stillhet och trygghet. Med marknadsföring av dessa värden tror vi att det går att locka nya öbor att bosätta sig permanent, givetvis förutsatt att den grundläggande servicen finns.

Hur ser ni på samarbetet i ESIN?

ESIN är ett bra och positivt nätverk och här kan vi gemensamt lyfta de små öarna till ett internationellt politiskt plan och påverka bl.a. EU, en uppgift som varje lands ö-organisationer kan ha svårt att klara på egen hand. Men för oss är det också viktigt att det inte bara är ö-politiker som möts. Det har hög prioritet att öbor över nationsgränserna kan träffas, utbyta erfarenheter och inspirera varandra. Därför är det vår stora önskan att återigen komma igång med utbytet mellan öborna.

Vad tänker du som ny ordförande är de viktigaste frågorna att driva nu?

Ett område som vi vill fokusera på är möjligheterna till att bosätta sig

på öarna. Vi ska marknadsföra öarna som bra ställen att bo på - för människor i alla åldrar. Vi tror att det finns potentiella nya öbor som föredrar livet på öarna, om den grundläggande servicen fungerar. Man måste också kunna försörja sig på öarna och därför vill vi också satsa på att skaffa nya försörjnings-möjligheter till öarna.

Nationell ö-politik

Dorthe fortsätter att berätta om arbetet med att få Folketinget att anta en nationell ö-politik. Under alla år som SaDS har funnits har vi haft mycket goda relationer med Folketinget. De har uppmärksammat lyssnat till oss och även beviljat anslag till t.ex. färjor, investeringar i byggandet av nya färjor och hamnanläggningar och de ger stöd till olika ö-projekt i mindre eller större skala. Ledningen i SaDS träffar regelbundet en särskild ö-kommitté. Här lyfts och debatteras ö-relevanta frågor som framförs till Folketinget och regeringens medlemmar. Folketingets ö-politik ska bli en rad visioner och tillhörande målsättningar som på olika sätt kan bidra till de 27 små öarnas fortsatta utveckling och existens som levande året runt samhällen.

Eva Widlund

Länktips:

www.danske-smaaer.dk
www.aktionsgruppe.dk

